

Художникът Стоян Илиев

РИСУВАНЕТО Е ТЕЖЪК ЗАНАЯТ, ТОЙ ИЗИСКВА МНОГО ТРУД И ЛИШЕНИЯ

(Продължава от стр. 14)

- Стояне, ние сме отдавнашни приятели, познаваме се до болка, както се казва. Работехме доста години заедно в прекрасното някогашно наше издателство „Народна младеж“. Нарисувал си десетки, а може би стотици книги. Беше художник на чудесното списание „Родна реч“, негово издание. Времената сега наричаме тоталитарни, но изкуството се радваше на благодатни условия за развитие. Какъв е този парадокс и парадокс ли е това всъщност днес да няма подобни условия, когато творецът е напълно свободен?

- Че имахме такива условия, никой не може днес да отрече. И ще ти кажа, че няма никакъв парадокс. Просто партията тогава даваше пари

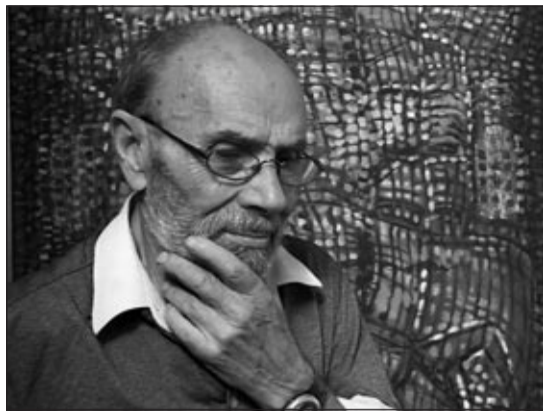
за изкуството, Людмила Живкова воюваше за авторитета на творчеството и на творците, полагаше неимоверни усилия за популяризирането на духовна България по целия свят. С какви цели е правил това не знам, но ми се струва сега, отделен от онова време, че Тодор Живков е създавал някакво равновесие в обществото, което имаше амбиция дълго да управлява.

- А истина ли е твърдението на хора, че днес България е разграден двор, изкуството и културата са смачкани, а творците обезличени и унижени? Е, не всички де...

- Това е абсолютно вярно и вината е на всички ни през целия така наречен преходен период, който за съжаление продължава и не знам докога. Всички виждаме - нищо не е подредено, нищо не е на мястото си. Никой от нас не го интересува какво става днес и как ще живеем утре. Никой от нас не оценява другия.

- Все пак навремето имаше система за някаква оценка на духовните ценности, критерии за оценяването. Така ли е?

- Да, така е. А до къде е било хубаво за едни и лошо за

други, е отделен въпрос, защото не винаги се спазваха правилата на тази оценъчна система, термините квалификация и класификация бяха превърнати в етикети, лепвани по различни начини на творци, прояви, събития и произведения. С раз-

на времето: „Сине, рисуването е тежък занаят, той изисква много труд и лишения!“ Ако творците имаха някаква елементарна осигуровка, нямаше да са така потиснати и бедни.

- Но идеолозите, новите политики развиват философията, че творците днес имат абсолютна, пълна свобода, поели са си свои пътища и щом искат да се развиват, да си намират сами и пътища за осъществяването си.

- А той, политикът, защо не споделя същата съдба на твореца, а все е край държавната софара, на синекурно място, а?

- Да се вър-

явление в живота и в обществото, което да е само положително или само отрицателно. Хубавото на онова време бе социалната политика, най-общо казано. Баща ми, свещеникът, признаваше това. И ако днес народът ни не живее добре, не води нормален живот, както и творците, разбира се, то се дължи на сбъркания модел на прехода, на псевдодемокрацията.

- В такъв случай можем ли да кажем, че не се цени присъствието на твореца, не се оценява неговия труд?

- Естествено. Кой знае например, че за 75-годишнината си правих голяма изложба във Варна? А в ония години, като рисувах нещо значимо, ставаше известно на цялата гилдия, а и на цялата културна общественост.

- Да припомня, че ти бе от най-активните илюстратори на книги, главно в издателство „Народна младеж“. През ония златни наши години. Вътрешна своя потребност ли заделяваше тогава, или просто работеше за хляба си, рисувайки тези книги?

- На нито една от илюстрациите, които съм правил, не съм гледал като на приложно изкуство. Наскоро големият наш художник проф. Борислав Стоев, който беше директор на издателство „Български художник“, ми каза: „Стояне, ти не си знаел каква защита на таланта ти бяха нарисуваните от теб книги!“

- А какво ще кажеш за въображението?

- Ами човек с въображение може да полети в космоса.

- Как би назовал днешното време?

- Време на тотално безхаберие по отношение на изкуството. Вижте младите хора какво търсят, към какво се стремят. Интересуват ги парите, лъскавите коли, хубавите курорти. Абе живее им се. Тук, разбира се, нямам предвид целеструмените млади хора, които за съжаление са много малко.

- По какъв начин бихме излезли от тази ситуация?

- Имай предвид, че съм опрял до това да събирам лев по лев, за да си купя платна и други неща за работа. А каквото и да става, аз нямам намерение да спра да рисувам. Та това е животът ми.

За съжаление ще се окажат верни думите на някои наши съвременници, че сякаш сме наказани от съдбата, щом толкова лошо живеем вече доста години. Но затова ни помага и светът, има някакво чуждо вмешателство. Някакъв сценарий под наслов „Разделяй и владей!“ Най-виновни сме си обаче ние. Българският народ не е единен, той все повече се разединява и това е ужасно. Тон за това му дават политиците. Бъдещето ни е отчайващо, щом опорочиха и един от най-светлите ни национални празници - Денят на Съединението - 6 септември. Това значи, че ние изобщо не

(От ляво на дясно) Стефан Гацев, Иван Стоилов (Бункера) и Стоян Илиев

личен аршин се мереха хората на изкуството. Но в края на краищата имаше хляб за всички, както се казва.

Истината е, че това, което съм днес като гражданин и творец, станах в ония години.

- Но изкуството продължава да е в хаотично състояние и е с по-лоша съдба на доведено дете, дори на сираче. Защо?

- Защото няма държавна политика за културното развитие на България. А тази мрачна картина е следствие на пълния хаос на съществуването и подредбата на духовни стойности.

- А коя е причината да е толкова самотен и сиротен днес творецът?

- Е, има няколко само творци, които са добре, дори много добре, и днес. Не мога да си

нем пак към отминалото тоталитарно време, когато творците живеяха в определени общности. Друг е въпросът дали са били приятели всички помежду си, дали бяха равнопоставени от власт и партия. Какво явление бе за теб това - положително или отрицателно, като имаме предвид този неоспорим факт, че днес творецът е отчаян самотник?

- Няма такава

С художника СТОЯН ИЛИЕВ Ви среща поетът ПЕТЪР АНДАСАРОВ

ЗАСТРАХОВАТЕЛ
прес ISSN 1310 - 2397

Адрес на редакцията: София 1421, ул. „Крум Попов“ № 45-47, тел. 865 69 80, тел./факс 963 29 80; e-mail: vzastrahovatel@abv.bg
Банкова с/ка „Уникредит Булбанк“ АД IBAN: BG 32 UNCR 7630 100 853 0101
Банков код: BIG UNCR BG SS
Хонорари се изплащат всеки вторник от 15.30 до 17.30 часа.

Предпечатна подготовка „ТОМЕС ГЛТК“ ООД
Печат „ИЛИНДЕН-2000“ ООД, тел. 962 29 48

Издава „Застраховател прес“ ООД

Основател МАКСИМ МАКСИМОВ

Директор ПЕТЪР АНДАСАРОВ
Отговорен редактор СЛАВИМИР ГЕНЧЕВ e-mail: slavimir@mail.bg
Редактор ЙОАННА СТЕФАНОВА e-mail: joanna.stefanova@yahoo.com
Секретар на редакцията и арт уредник ЗЛАТКА ВЪЛКАНОВА
Дизайн РАЙНА ПАНОВА
Коректори: ГАЛИЯ ЛУЦОВА, МАРИЯ БОЗЕВА
Фотоилустрации ХАЧИК РУМЯН

Водещ броя СЛАВИМИР ГЕНЧЕВ

Редакционен съвет: проф. д-р на ик. н. ХРИСТО ДРАГАНОВ, проф. д-р НЕНО ПАВЛОВ, доц. д-р ГЕОРГИ НИКОЛОВ, ДАНИЕЛА КОНОВА, РУМЕН ЯНЧЕВ, ДИМИТЪР ЖЕЛЕВ, НЕДЯЛКО ЧАНДЪРОВ

За точността и верността на публикуваните материали в специализираните страници на вестника отговорност носят застрахователните дружества, които са ги предоставили.

Редакционен броят е приключен на 05.09.2008

Редакционна колегия:
АСЯ АКСЕНТИЕВА, АТАНАС ТАБОВ, ВАЛЕРИ АЛЕКСИЕВ,
доц. д-р ДИАНА ИВАНОВА,
ЙОРДАН ГЕНЧЕВ, ТЕМЕНУГА НЕНОВА,
МАКСИМ МАКСИМОВ

Комисия за финансов надзор
Председател АПОСТОЛ АПОСТОЛОВ
Управление „Застрахователен надзор“
Ръководещ РАЛИЦА АГАЙНА
София 1303, ул. „Шар планина“ № 33,
тел. 02/94 04 999, факс 02/829 43 24

Асоциация на българските застрахователи:

Председател ОРЛИН ПЕНЕВ
Зам.-председател ДАНЧО ДАНЧЕВ
Главен секретар ЖЕНИ ПАРПУЛОВА
Председател на Контролния съвет ПЕТЪР АВРАМОВ
София, ул. „Граф Игнатиев“ №2, тел. 980 51 25

Гаранционен фонд
Председател на УС и изпълнителен директор БОРИСЛАВ МИХАЙЛОВ

Генерален секретар НИКОЛАЙ СОТИРОВ
София 1000, ул. „Граф Игнатиев“ №2, ет. 4,
тел.: 02/980 30 49, 980 66 72

Асоциация на застрахователните брокери в България

Председател на УС доц. д-р ЯНАКИ АНДРЕЕВ
Зам.-председател КРАСИМИР ЖЕЧЕВ
Секретар АНЕТА ПЕТРОВА, тел. 846 72 54
Председател на Контролната комисия КОСТАДИН ПЕЕВ
1504 София, ул. „Екзарх Йосиф“ №80 (гараж №2).
ТБ „Хеброс“ АД - клон НЦЦП - Сердика, б.к. 80075273,
банкова сметка №1052803714

Фондация „Проф. д-р Велеслав Гаврийски“

Председател проф. д-р НЕНО ПАВЛОВ
Зам.-председатели: ТЕМЕНУГА НЕНОВА,
МАКСИМ МАКСИМОВ
Главен секретар доц. д-р ДИАНА ИВАНОВА
1504 София, ул. „Екзарх Йосиф“ №80 (гараж № 2)